

UDK 343.1:347.9(497.4)

ZBORNIK ZNANSTVENIH RAZPRAV – LXXV. LETNIK, 2015, STRANI 123–160

*Dr. Katja Šugman Stubbs***Strukturne spremembe slovenskega kazenskega procesnega prava v zadnjih dvajsetih letih**

Avtorica analizira sistemske spremembe slovenskega kazenskega postopkovnega prava od časa, ko je bil sprejet zadnji enovit model kazenskega postopka leta 1967, katerega idejni naslednik je bil prvi slovenski ZKP (1994), pa vse do danes, ko je bil ta zakon že trinajstkrat noveliran. Ugotavlja, da je prišlo do največjih sistemskih sprememb pri vlogi tožilca: ta postaja aktiven usmerjevalec predkazenskega postopka in njegov *dominus litis*, s tem pa dobiva drugačno vlogo tudi preiskovalni sodnik: vse bolj je garant in vse manj preiskovalec. To kaže tudi na izrazito težnjo po odpravi faze preiskave in uvedbi enovitega predhodnega postopka. Naš zakon, ki je danes še vedno na instruksijski maksimi utemeljen predstavnik mešanega tipa postopka, je tako pridobival poudarjeno adversarne vsebine. Te so predvsem pravica osumljenca, da je seznanjen s svojimi pravicami že v točki osredotočenosti preiskave, uvedba selekcijskih mehanizmov, kontraktorno odrejanje omejevalnih ukrepov in preiskovalnih dejanj in posledično očitna aktivacija strank. Vrhunec te aktivacije pa je bila uvedba možnosti, da se postopek konča s priznanjem krivde. Obdolženec in (aktivni) tožilec sta razumljena kot enakopravna, avtonomna sogovornika, ki lahko prispevata k hitri rešitvi spora, sodišče pa ima samo še omejeno kontrolno vlogo.

Ključne besede: kazenski postopek, zgodovina kazenskega postopka, sistemske spremembe kazenskega postopka, preiskovalni sodnik, državni tožilec, predkazenski postopek, faza preiskave, adversarni postopek, predobravnavni narok, pogajanja o priznanju krivde